

Návrh na kandidáta VÝROČNÍ CENY MĚSTA ČELÁKOVIC

Pro rok: 2025

Podání návrhu musí být učiněno v souladu se Statutem Výroční ceny města Čelákovice I/6/2023 ze dne 13. prosince 2023, a to nejpozději do 31. března aktuálního roku, k později podaným nominacím nebude v témže roce přihlíženo.

KANDIDÁT – fyzická osoba (možnost 1)

jméno, příjmení: Jaroslav Špaček

datum narození:

adresa trvalého pobytu:

adresa pro doručování:

e-mailová adresa:

telefon:

charakteristika navrhované osoby: pan Jaroslav Špaček celý svůj aktivní život zasvětil muzejní činnosti v úzkém vztahu k Čelákovickým, kde působil přes půl století let jako pracovník, ředitel muzea, archeolog a historik a nyní jako aktivní důchodce v jedné osobě.

popis přínosu navrhované osoby k rozvoji města – zdůvodnění návrhu:

Nominant vybudoval cílevědomou práci muzeum, ve kterém a v jehož prospěch pracoval více jak půl století. V letech 1972–1982 se zasloužil o rekonstrukci značně zchátralého objektu Tvrze. Výrazně se podílel na vzniku a činnosti Občanského fóra v porevolučních Čelákovících. Archeologii, historii a muzejnictví Jaroslav Špaček věnoval a věnuje i nadále svůj soukromý čas tak, jak to činívali někteří nadšenci, vlastivědní pracovníci a budovatelé muzeí v 19. a ještě počátkem 20. století. Jeho přínos ocenili významní vědci včetně bývalé předsedkyně Akademie věd ČR, zesnulý ministr kultury Pavel Dostál a řada dalších. Panu Jaroslavu Špačkovi plným právem patří ocenění ze strany města, neboť významným způsobem ovlivnil a stále ovlivňuje uvedené obory lidské činnosti a významně působí ve prospěch ostatních občanů města a šíří dobré jméno města doma i ve světě.

Souhlas navržené osoby:

Kandidát, viz výše, dává městu Čelákovice souhlas s nominací, se zpracováním poskytnutých údajů, se zveřejněním údajů včetně vyžádané fotodokumentace a prezentací připravenou městem Čelákovice v městských médiích (např. Zpravodaj města, webové stránky, YouTube apod.), v souladu s Nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2016/679 (dále jen „GDPR“) a tento souhlas uděluje na dobu 20 let, což stvrzuje svým podpisem.

.....
(podpis navržené osoby)

KANDIDÁT – právnická osoba (možnost 2)

název/obchodní firma: .....

zastoupená: .....

identifikační číslo: .....

adresa sídla: .....

adresa pro doručování: .....

e-mailová adresa: .....

telefon: .....

stručná historie navrhované právnické osoby:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

(podrobnější historii navrhované právnické osoby přiložte na zvláštním listě)

popis přínosu navrhované osoby k rozvoji města – zdůvodnění návrhu:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

(podrobnější zdůvodnění návrhu přiložte na zvláštním listě)

Souhlas s nominací stvrzený podpisem navržené právnické osoby:

.....
(podpis navržené právnické osoby)

NÁVRH PODÁVÁ:

a) NAVRHOVATEL – fyzická osoba:

jméno a příjmení: RNDr. Petr Petřík, Ph.D.

osoba určená k jednání (v případě více navrhovatelů):

adresa trvalého pobytu:

adresa pro doručování:

e-mailová adresa:

telefon:

Souhlas navrhovatele (fyzická osoba):

Navrhovatel, viz výše, dává městu Čelákovice souhlas se zpracováním a zveřejněním poskytnutých údajů v souladu s GDPR a tento souhlas uděluje na dobu 20 let, což stvrzuje svým podpisem.

.....
(podpis navrhovatele fyzické osoby – k souhlasu)

b) NAVRHOVATEL – právnická osoba:

název/obchodní firma: .....

zastoupená/osoba určená k jednání: .....

identifikační číslo: .....

adresa sídla: .....

adresa pro doručování: .....

e-mailová adresa: .....

telefon: .....

Dne: .....

PODPIS NAVRHOVATELE (fyzická či právnická osoba):

.....
(podpis – k návrhu)

Vaše osobní údaje ve výše uvedeném rozsahu bude spravovat město Čelákovice, Městský úřad, náměstí 5. května 1, 250 88 Čelákovice, IČO: 00240117, <http://www.celakovice.cz> (tzn. správce osobních údajů).

Naším pověřencem pro ochranu osobních údajů je: Holubová advokáti, s. r. o., IČO: 24686727, Za Poříčskou bránou 365/21, 186 00 Praha 8, ID datové schránky: eaqq73c.

Fyzická osoba vykonávající činnost pověřence: Štěpán Holub, tel.: +420 212 242 095, e-mail: poverenec@holubova.cz.

Vaše osobní údaje nejsou předávány do třetích zemí.

Souhlas můžete kdykoliv odvolat a my Vaše osobní údaje smažeme, pokud to bude možné a výmaz nebude v rozporu s našimi jinými povinnostmi či oprávněnými zájmy. Při splnění požadavků dle čl. 15 až 18 GDPR máte právo na přístup, opravu nebo výmaz Vašich osobních údajů, a dále právo na to, abychom omezili zpracování osobních údajů týkajících se Vaší osoby. Dále máte právo podat stížnost u našeho pověřence nebo u Úřadu pro ochranu osobních údajů, pokud se domníváte, že zpracování Vašich osobních údajů je prováděno v rozporu s GDPR.

Podrobné zdůvodnění přínosu pana Jaroslava Špačka pro město Čelákovice

Pan Jaroslav Špaček byl na Výroční cenu města navrhován každoročně různými subjekty s podporou stovek obyvatel, kteří dodnes oceňují jeho přínos městu jako dlouholetého muzejního pracovníka, ředitele čelákovického muzea, archeologa a historika. Skutečně cílevědomou a letitou prací vybudoval muzeum, ve kterém a v jehož prospěch pracoval více jak půl století. V roce 2023 byl dokonce navržen na cenu hejtmanky Středočeského kraje a k jeho jubileu za dlouholetý přínos vědě byl oceněn i předsedkyní Akademie věd ČR prof. E. Zažímalovou.

Jaroslav Špaček jako ředitel, vedoucí pobočky anebo jako pouhý odborný pracovník muzea v Čelákovících, v posledních letech neprávem i bez osobního ohodnocení pak celých 41 let. Výrazně se podílel na vzniku a činnosti Občanského fóra ve městě. Archeologii, historii a muzejnictví Jaroslav Špaček věnoval a stále odborné práci věnuje svůj soukromý čas, tak jak to činívali někteří nadšenci, vlastivědní pracovníci a budovatelé muzeí v 19. a ještě počátkem 20. století.

Pan Jaroslav Špaček, jako syn čelákovických živnostníků, narozený 1. června 1943 v Praze, ale od prvního týdne života žijící v Čelákovících se musel do pracovního procesu zapojit jako dělník, navzdory tomu, že od svých čtrnácti let byl členem muzejního kroužku, v r. 1957 se stal spolupracovníkem Archeologického ústavu ČSAV a aktivně se podílel na práci muzea, při získávání sbírkových předmětů sběry a záchrannými výzkumy. Později již samostatně pracoval na přípravě podkladů, libret a vlastní realizaci numismatické (1960) a moderně pojaté historické (1967) a archeologické expozice (1970). Po ukončení základní školní docházky, kdy měl na vybranou hutě, doly, nebo zemědělství, se přes známost rodičů dostal do TOSu, kde se vyučil soustružníkem. Po absolvování vojenské služby se v roce 1963 již do továrny nevrátil díky sehnané náhradě tehdejšími předsedou MěNV Václavem Vildem, který o zájmech a práci J. Špačka v muzeu věděl, a tím mu umožnil nastoupit do Archeologického ústavu ČSAV, kde v letech 1963–1967 pracoval jako pomocný asistent, odkud společně s prof. dr. E. Vlčkem, DrSc. přešel do Národního muzea v Praze. Tam mu pomáhal budovat nově založené antropologické odd., ze kterého však zanedlouho přešel do odd. historické archeologie (1968–1972). V Archeologickém ústavu také začal při zaměstnání studovat střední školu, kterou zakončil maturitou v roce 1968. Z obou institucí vyjížděl na záchranné archeologické výzkumy, a hlavně se zajímal o Čelákovice a jejich okolí. V polovině roku 1966 byl ředitelem Archeologického ústavu ČSAV akad. Filipem pověřen výzkumem čelákovického kostrového pohřebiště, které interpretoval jako pohřebiště s projevy vampyrismu, a kolem kterého se v minulých letech rozvinula ryze hypotetická teorie, že se jedná o pohřebiště čelákovických odsouzcenců k trestu smrti. K této hypotéze se nově J. Špaček v roce 2009 vyjádřil v odborné studii „Poznámky k nové interpretaci pohřebiště s projevy vampyrismu a několik poznámek k otázce soudnictví městečka Čelákovice“, kde své původní závěry obhajuje a znovu ještě ve studii „Poznámky k akci čelákovického muzea konané k padesátému výročí nálezů „pohřebiště s projevy vampyrismu“ publikovaných ve *Studia Mediaevalia Bohemica* (2020). V době působení v historicko-archeologickém odd. NM začal dále studovat prehistorii, pomocné vědy historické a muzeologii (1971–1973 a 1977–1979) a v letech 1987–1989 absolvoval dvouleté specializační studium památkové péče.

Na konci roku 1971 Jaroslav Špaček odpověděl na vypsání konkurzní řízení na místo ředitele muzea v Čelákovících. I přes politicky motivovaný problém z roku 1970 a zákaz vstupu do muzea, kdy v muzeu ještě jako člen muzejního kroužku připravil výstavu na téma kosmonautiky „Fantazie a skutečnost“, dva dny po zahájení okamžitě uzavřenou, prošel konkurzním řízením vítězně a byl také nadpoloviční většinou členů městské rady schválen. A tak dne 1. března 1972 nastoupil do Městského muzea v Čelákovících jako ředitel a archeolog.

Ze zchátralého objektu Tvrze přestěhoval do náhradních prostor sbírky muzea a začal v něm provádět archeologicko-historický a stavebně-historický průzkum. Na základě jím získávaných poznatků byla projektová dokumentace na rekonstrukci Tvrze, zpracovávaná ve Státním ústavu pro rekonstrukci památkových měst a objektů v Praze, průběžně korigována. V listopadu 1972 zahájené stavební práce navrátily po deseti letech objektu Tvrze goticko-renesanční podobu, v jaké ji známe dnes. Za příkladnou práci na poli kulturních památek byl v roce 1977 vyznamenán tehdejšími SKNV. Při tom všem ředitel Špaček vedl rozsáhlé záchranné archeologické výzkumy na stavbě dálnice D11 u Mochova a Nehvizd, v Toušeni, ve zmíněné čelákovické Tvrzi. Kromě nich provedl i řadu drobných výzkumů ve sběrné oblasti

muzea a podílel se také na výzkumu hradu Jenštejnu. Současně prováděl osvětovou činnost a instaloval výstavy, z nichž zde připomínáme alespoň ty, které považujeme za významné. Byly to: „*Dvě desetiletí archeologického výzkumu*“ (1977), „*Zaniklá lokalita Opočno u Staré Boleslavi*“ (1978) a „*Jan Zach*“ (1979). V rekonstruovaném dvorním objektu Tvrze, ve výstavní síni byla proti vůli ředitele pracovníky Okresního muzea z Brandýsa n. L. připravená a v listopadu 1974 zpřístupněna muzejní expozice „*Dělnické hnutí a budování socialismu v okrese Praha-východ*“. Od svého nástupu formuloval koncepci budoucího muzea, kterou publikoval v roce 1976 v publikaci k výstavě „*Minulost a budoucnost čelákovické Tvrze*“, a kromě dalších provedl dokonalý národopisný výzkum u posledních pamětníků čelákovického košíkářství, pokračoval ve sběru nářadí, dokladů i dochovaných výrobků, jež se staly součástí budoucí expozice čelákovického košíkářství a napsal studii „*Košikářství v Čelákovících*“, otištěnou ve sborníku *Studie a zprávy 1983–1984* a další studii „*Několik poznámek k historii čelákovických košíkářů*“ ve sborníku vydaném v roce 2019 Státním oblastním archivem v Praze. V době rekonstrukce areálu Tvrze (1972–1982) při četných pracích v rámci stavby pomáhali i někteří spolupracovníci muzea – členové muzejního kroužku. Ředitel, který celou rekonstrukci zajišťoval, včetně dodavatelských firem, stavebního dozoru a v mnoha případech i stavebního materiálu, si během zvedání těžkého břemene na stavbě vážně poranil páteř a v lednu 1983 musel podstoupit ve střešovické nemocnici operaci. Ještě v pracovní neschopnosti provedl za významného přispění spolupracovníků muzea likvidaci okresní expozice *Dělnické hnutí a budování socialismu* a počátkem prosince již byla v síni přístupná výstava „*Čelákovice v obrazech Čeňka Jandy*“. Za tu mu však byla na příkaz ONV udělena důtka. Od konce 70. let již také pracoval na libretu a scénářích nových archeologických a historických expozic, které jsme mohli ještě nedávno v muzeu vidět, a průběžně publikoval předně výsledky z provedených výzkumů.

V rekonstruované Tvrzi byly slavnostně dne 21. června 1983 otevřeny nové expozice pravěkých dějin, historická, přírodovědná a v objektu na nádvoří opět pracovníky brandýského muzea nově vytvořená expozice dělnického hnutí. Místo díky za vykonanou práci, rozhodnutím ONV Praha-východ a OV KSČ Praha-východ se čelákovické muzeum dne 1. července 1983, proti vůli ředitele, všech jeho spolupracovníků, mnoha občanů i tehdejšího MV KSČ a předsedy a Rady MěNV stalo pobočkou Okresního muzea Praha-východ se sídlem v Brandýse nad Labem. Vedoucí tajemník OV KSČ a ředitel okresního muzea Dr. Žalman požadovali změnu ve vedení muzea, resp. likvidaci ředitele Špačka, ale na základě nekompromisního stanoviska představitelů města v muzeu zůstal, byl jmenován vedoucím pobočky a zároveň vykonával funkci okresního archeologa. V následujících letech připravil desítky výstav, mezi kterými připomeňme za bývalého režimu v roce 1987 ojediněle na území republiky instalovanou výstavu „*Multiply a grafika*“ významného francouzského výtvarníka *Viktora Vasarelyho (1908–1997)*. Ta byla v roce 2008 po 21 letech v jiném pojetí znovu v muzeu instalována. V roce 1988 a 1994 se v Čelákovících konaly *XX. a XXVI. celostátní konference archeologů středověku*, obě s mezinárodní účastí, pořádané Archeologickým ústavem ČSAV v Praze ve spolupráci s muzeem. Těchto celostátních i mezinárodních konferencí se pravidelně celá desetiletí zúčastňoval a na nich i přednášel předně o výsledcích svých bádání v rámci provedených výzkumů pod hlavičkou čelákovického muzea. Řadu let vykonával funkci okresního konzervátora Státní památkové péče, předsedy okresní komise Státní památkové péče a zpravodaje Státní ochrany přírody. Stále je činný, je zván na komise a pracuje ve výboru Odborné skupiny pro dějiny skla. Po listopadu 1989 byl členem přípravného výboru nově vznikající Asociace muzeí a galerií a později byl jmenován ministrem kultury za člena Komise pro centrální evidenci sbírek, kde devět let působil ve funkci místopředsedy.

V područí Okresního muzea v Brandýse nad Labem zůstalo čelákovické muzeum po dobu osmi let. Po jednání na ONV Praha-východ o delimitaci včetně finančních prostředků se rozhodnutím vedení města od 1. července 1990 Městské muzeum v Čelákovících stalo opět samostatným subjektem s archeologickou působností na cca 50 katastrech obcí v okolí Čelákovic. Ředitel J. Špaček je autorem desítek významných výzkumů, např. více než dvacet let vedl nebo se podílel na vedení výzkumů na významné raně středověké lokalitě Stará Boleslav, provedl výzkumy raně středověkých pohřebišť v Zelenči, Čelákovících, v Mochově, výzkumy tvrzí ve Vyšehořovicích, Ostrově, Opočně, hradu Škvorec, Toušeň, zámku v Jirnech, na pravěkých lokalitách v Čelákovících, Brandýse n. L., Mochově, Sibříně, Květnici, Škvorci, Svémyslicích, Zápech, Ostrově, Toušeni, Otradovicích, Jirnech, Byšičkách aj. Nastala na

krátký čas radostnější éra muzejní práce. Expozice dělnického hnutí byla zrušena a síň ve dvorním objektu se dočkala původního Špačkova záměru a stala se sálem pro několik krátkodobých a jednu několikaměsíční výstavu ročně. Opět pro představu uvádíme ty nejvýznamnější, jejichž autorem nebo spoluautorem byl Jaroslav Špaček: „700 let města Čelákovic“ (1990), nelze neuvést *samostatnou expozici „Čelákovické košíkářství“* (1991), instalovanou v rodném domku malíře Čeňka Jandy. Následovaly výstavy „50 let od tragické smrti Aloise Vašátka a českoslovenští letci na západní frontě“ (1992), „Stará Boleslav, archeologický výzkum 1988–1994“ (1994) instalovaná při příležitosti XXVI. konference archeologů středověku. V roce 1994 byla připravena podle scénáře J. Jásky výstava „80. let vodárny v Káraném“ a podle Špačkových scénářů výstavy „Papírová platidla“ (1995), „Čelákovicko ve výtvarném umění“ (1996). Ve Staroboleslavské bráně městského opevnění byla dne 29. září 1996 slavnostně otevřena a do loňského roku přístupná expozice „Stará Boleslav – obraz dějin v archeologických a historických pramenech“, podle scénáře spoluautorů archeologických výzkumů I. Boháčové, J. Frolíka a J. Špačka. Zmíníme ještě výstavy „15 let od rekonstrukce čelákovické Tvrze“ (1997), „80. výročí vzniku Československé republiky“ (1998) spol. s L. Skružným, „Výtvarné a užitkové aspekty kamnových kachlů“ (2001) spol. s L. Skružným, následně v roce 2002 instalovaná v Regionálním muzeu ve Vysokém Mýtě. Následovaly výstavy „100 let Městského muzea v Čelákovících“ (2003), „Dřevořezby Dagmar Koverdinské-Novákové“ (2004) spol. s L. Skružným. Výsledky nadobyčej zajímavých archeologických výzkumů zdařile dokumentovaly výstavy „Výzkum raně středověkého pohřebiště v Zelenči“ (2005), „Z archeologického výzkumu v Květnici“ (2006), „Záchranný archeologický výzkum v areálu Zámku Jirny“ (2007) a muzejní sbírkový fond každoroční vánoční výstavy a výstavy: „Novoroční přání“ a „Obrazy Čeňka Jandy“, přibližující atmosféru socialistickým budováním nenávratně zmizelých Čelákovíc (obě 2006), „Z muzejních sbírek“, představující nové přírůstky (2007), Výstava k výročí J. Zacha a J. J. Stankovského (2010). V roce 2016 připravil pro MAS Střední Polabí putovní výstavu fotografií Památníků obětí 1. světové války.

Autorsky či realizací a muzeum svým sbírkovým fondem se podíleli např. na kolektivních výstavách: „Archeologické výzkumy středních Čech“ (1991), „Středověké sklo v zemích Koruny České“ (1995), „Slavíkovci a Přemyslovci“ (VČM Hr. Králové 1995), „Historie zvířat středního Polabí“ (2000), „Bronzový věk v Podkrušnohoří a ve středních Čechách“ (2004), „Krajky ve sbírkách Městského muzea v Čelákovících“ (2004), „Amatérské umění v Čelákovících“ (2004), „Krajky z nových přírůstků muzea“ „Květnové dny 1945 v Čelákovících“, „Kameny z okolí i z dalek“ (všechny tři v roce 2005), „Zima je, zima je“ ve spolupráci se západočeským muzeem v Plzni (2005), „Poslední Germáni v Čechách“ (2007) ve spolupráci s muzeem v Příbrami, „Z dílny hudebních skladatelů“ (2007) ve spolupráci s Muzeem české hudby, „90. výročí vzniku rybářské organizace v Čelákovících“ (2010) společně s Pavlem Jindřichem ČRS a řada dalších. Je dobré připomenout, že četné z nich, byly zahájeny za účasti vysokých státních a církevních představitelů, představitelů naší i zahraničních armád, či četných odborníků od nás i ze zahraničí, nebo jimi navštíveny.

Jaroslav Špaček prezentoval Městské muzeum v Čelákovících jeho exponáty na celostátních a regionálních výstavách, jakými byly v roce 1997: „Rudolf II. a Brandýs nad Labem“ (zámek Brandýs n. L.), „Svatý Vojtěch“ (SM Roztoky u Prahy), „František Volf – pedagog, spisovatel, editor, malíř“ (Třeboň 1997), „Svatý Václav“ (ZČM Plzeň 1999), výstavou „Svědectví dávných dob – 950. výročí založení obce Zápy“ (Zápy 2002), „17 století českého granátu“ (Praha-Lobkovický palác 2002), ale též na výstavách mezinárodních doma i v zahraničí „Die Elbe ein Lebenslauf“ (Drážďany, Hamburk, Praha 1992–1993), „Europa Mitte um 1000“ (Budapest, Berlin, Mannheim, Praha, Bratislava 2000–2002), „Krajky ze sbírek Městského muzea v Čelákovících“ (Beauchamp, Francie 2004), „Celti dall cuore dell' Europa all' Insubria“ (Varese, Itálie 2004). Stovky zápisů v návštěvních knihách muzea a dopisy jemu adresované od významných osobností a odborníků i z různých končin světa hovoří za vše. Od počátků své profesní dráhy udržoval kontakty a spolupracoval a vyměňoval si zkušenosti s mnoha našimi předními odborníky z univerzit, vědeckých ústavů a muzeí a spolupracoval i s některými v zahraničí. Z jeho blízkých kolegů a spolupracovníků lze uvést dnes již zesnulého PhDr. Rudolfa Turka, DrSc., PhDr. Pavla Radoměrského, CSc., doc. PhDr. Miroslava Richtera, DrSc., doc. PhDr. Jaroslava Kašpara, CSc., prof. PhDr. Tomáše Durdíka, DrSc., PhDr. Jiřího Hralu, CSc., PhDr. Václava Mouchu, CSc., prof. PhDr. Petra Sommera, DrSc., doc. PhDr.

Slavomila Vencla, DrSc. či PhDr. Ludvíka Skružného a k dalším, se kterými spolupracoval, nebo dosud spolupracuje, náleží v odborných kruzích zvučná jména jako např. prof. Jan Klápště, DrSc., prof. PhDr. Ivana Hlaváčka, DrSc., doc. PhDr. Michal Slivka, CSc., PhDr. Michal Lutovský, PhDr., Ivana Boháčová, Ph.D., PhDr. František Frýda, PhDr. Eva Černá, doc. PhDr. Jiráň Luboš CSc., PhDr. Danica Staššíková-Štukovská, CSc., PhDr. Kateřina Tomková, Ph.D. a řada dalších.

Jak je vidět z předchozího výčtu akcí byl Jaroslav Špaček neobvykle pracovitým muzejním pracovníkem s neobvykle širokým záběrem odborných zájmů. Je to dáno i tím, že z počátku byl téměř celá dvě desetiletí jako odborný pracovník v muzeu sám a musel obsáhnout celou oblast všech pomocných věd historických, která studoval i na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze, a kde také poznal řadu svých kolegů. Zvládl to dokonale a zaslouží si za to náš obdiv i úctu. Kde a co dokumentoval fotograficky, v poznámkách, nebo co kde získal do muzejních sbírek uchovává ve své paměti i včetně toho, kde byl předmět uložen. A právě to mu umožňuje i nadále se odborně vyjadřovat psát články, studie a přehledné práce slovníkové. Široká je jeho činnost publikační nejen v odborných publikacích a časopisech, kde publikoval sám nebo ve spolupráci s kolegy více než 200 odborných studií a příspěvků, ale i v regionálním tisku, dříve zejména ve Zpravodaji města Čelákovic či průvodcích vydávaných k výstavám. Jeho články a studie zahrnují pravěkou, protohistorickou, historickou i novověkou archeologii, historii, numismatiku, heraldiku, sfragistiku, výtvarné umění profesionální i lidové i literaturu a etnografii, o čemž svědčí poradenská činnost a spolupráce na 1. a spoluautorství na 2. svazku Hlasu domova. Z editorské činnosti Jaroslava Špačka zmíníme vydání děl: *E. Vlasáka a kolektivu „Polabské město Čelákovice. Stručné dějiny“* (1990), *J. Vyskočila „Stručný slovník duchovní hudby“* (1992), *L. Skružného „Atributy vybraných biblických postav, světců a blahoslavených“* (1996), *V. Loydy „Hlas domova 1 – Antologie našeho Polabí“* (1996), *V. Loydy a J. Špačka „Hlas domova 2 – Výtvarné umění a architektura našeho Polabí“* (2000), sborníků *Historické sklo 1, 2, 3, 4, 5 a 6* (1991, 2000, 2003, 2007, 2011 a 2018), sborníku *„100 let Městského muzea v Čelákovících“* (2004) a nedávno se projevil jako editor a spoluautor monografie *„Z historie čelákovického děkanského chrámu Nanebevzetí Panny Marie“* (2018). V roce 2006 založil edici *„Fontes musaei civitatis Celakovicensis“*, ve které již v rámci jeho editorské činnosti byly vydány *„Kroniky města Čelákovice, díl I. (1857–1939) a díl II. (1940–1947)“*, Čelákovice 2006 a 2007, *„Kronika obce Sedlčánek I. (1762–1927)“*, Čelákovice 2009, *„Kroniky obce Sedlčánek II.“* Čelákovice 2016. Další z obrazových příloh sestavený doplňující díl má delší dobu z podstatné části připraven. V současné době jeho odborné znalosti využívají i některé okolní obce, o čemž svědčí např. vydané publikace Zápy, Sudovo Hlavno, Kostelní Hlavno a Přerov n. L. V roce 2018 vyšla jeho publikace o historii čelákovického kostela Nanebevzetí Panny Marie, v roce 2019 ve sborníku Státního oblastního archivu v Praze příspěvek *„Několik poznámek k historii čelákovických košíkářů“* a společně s M. Marešovou 160stránková *„Bibliografie vlastivědného sborníku okresu brandýského n. L. NAŠE POLABÍ, Roč. I. – XII., 1923–1935“*, v roce 2020 vyšla monografie *„Raně středověké pohřebiště v Zelenči“* a nedávno, v roce 2021 vyšla tiskem publikace *„Čelákovické košíkářství“*. V roce 2023 pro tisk připravil, textově a obrazovými přílohami doplnil publikaci *Jaroslav Kašpar, Soubor studií k historii Čelákovice“* a společně s prof. J. Klápštěm vyšla v r. 2024 studie ke středověkému nález v Ostrově – Zápech. V současné době pokračují společně s PhDr. M. Lutovským práce na publikaci o raně středověkém pohřebišti z Čelákovice. Příspěvky k historii našeho města průběžně dosud zveřejňuje na FB ve skupině Staré Čelákovice, kde má řadu obdivovatelů a zachycuje tak kolektivní paměť.

Řadu let zasedal v redakci Středočeského vlastivědného sborníku a sborníku Studie a zprávy a stále působí v redakci Historické sklo. Aby vždy zvládal potřebné úkoly, pracoval v muzeu téměř denně do pozdních večerních hodin. Je to pochopitelné, protože při tehdejších omezení finančních prostředků na činnost muzea, realizoval výstavy poté, co si sám zpracovával a připravoval informativní texty, prováděl výtvarné řešení panelů, vytvářel pozvánky, průvodce výstavou i popisy k jednotlivým vystavovaným předmětům.

I přes tento jeho bezmezný přínos pro Městské muzeum a celkově i pro město Čelákovice, byl pan Jaroslav Špaček po 37 letech ve vedení muzea Radou města, v roce 2009 odvolán z funkce ředitele. V muzeu byl „z milosti“ ponechán jako řadový archeolog a historik. Z nepochopitelných důvodů, a na základě nepodložených a uměle vykonstruovaných záminek, byla paradoxně před 10 lety panu Jaroslavu Špačkovi doručena výpověď i z tohoto pracovního poměru a jeho další odborná činnost v muzeu zmařena, i když se na něj např. dr. Dolejšký

v záležitosti sbírek či potřebných informací obracel a Ing. I. Vaňousek a dr. K. Almássy obrací dodnes.

Mezi ta smutná ohlédnutí za životem a dílem pana Jaroslava Špačka bezesporu patří i např. fakt, že při příležitosti jeho šedesátin, v roce 2003, si tyto připomenuli jen kolegové v rámci muzea a úzký okruh přátel. Potěšitelné však bylo, že ministr kultury ČR Pavel Dostál osobně, při příležitosti oslav 100. výročí existence muzea a 60. narozenin jeho ředitele, předal za účasti četných představitelů města a senátorky paní H. Rögnerové přímo v prostorách muzea Jaroslavu Špačkovi medaili „*Artis bohemiae amicis*“ za šíření dobrého jména české kultury doma i v zahraničí a zdůraznil, „*že ji předává člověku, který celý svůj život zasvětil jednomu malému muzeu, z něhož svou trpělivou každodenní a nelehkou prací dokázal vytvořit muzeum vpravdě velké*“. Skutečně cílevědomou a letitou prací vybudoval muzeum, ve kterém a v jehož prospěch pracoval více jak půl století. Jako jeho ředitel, vedoucí pobočky anebo jen jako odborný pracovník, v posledních letech neprávem i bez osobního ohodnocení pak celých 41 let. Na základě jeho výsledku mnohaleté práce byl také proto nominován na Cenu hejtmanky Středočeského kraje 2022.

Prameny:

O. Zikmund, ZMČ 5/1990; VI. Loyda Hlas domova I., 1996; J. Filip, Encyklopädisches Handbuch zur Ur- und Frühgeschichte Europas III, 1998; L. Skružný, Časopis přátel starožitností český, 2002; M. Vávrová, ZMČ 12/2003; K. Sklenář, Biografický slovník českých, moravských a slezských archeologů, 2005; J. Špaček – L. Skružný, 100 let Městského muzea v Čelákovících, 2004; Z. Dragoun, Archeologické rozhledy, 2008; L. Skružný, Archeologia historica, 2009; I. Vaňousek, ZMČ, 6/2013.